

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Pavla Molka (soudce zpravodaj) a soudců Petra Mikeše a Kateřiny Kopečkové v právní věci žalobce: **N. M.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2025, č. j. OAM-41/ZA-ZA11-ZA13-2025, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2025, č. j. 21 Az 6/2025-18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, státní příslušník Uzbekistánu, pobýval v letech 2018 až 2024 na území České republiky na základě pracovního víza. Dne 14. 1. 2025 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že v České republice má dluh u banky ve výši 109 000 Kč a v Uzbekistánu dluží soukromým věřitelům přibližně 6 000 USD. Podle obsahu správního spisu je žalobce islámského vyznání, ve své zemi nebyl nijak nábožensky ani politicky aktivní a nikdy nebyl trestně stíhán. Má manželku a čtyři děti, které žijí v jeho vlasti. O mezinárodní ochranu požádal, neboť se obává, že by v České republice ztratil možnost legálně pracovat, jeho dluhy by narůstaly a ve vlasti by je obtížně splácel z důvodu nízkých výdělků a povinnosti živit rodinu. Během pohovoru uvedl, že jeho primárním cílem je splacení dluhu v ČR a dluh v jeho domovině mu zatím obavy nedělá.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalobcovu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, s odůvodněním, že žalobce uvádí toliko ekonomické důvody, které nelze považovat za relevantní z hlediska mezinárodní ochrany.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Tvrdil, že v Uzbekistánu může být nesplácení závazků trestně postihováno, že mu hrozí pronásledování ze strany soukromých věřitelů a že uzbecké orgány mu neposkytnou účinnou ochranu. Namítal též, že žalovaný nevěnoval pozornost fungování tamních bezpečnostních složek ani individuálním okolnostem jeho případu, opřel se pouze o obecnou zprávu o zemi původu a nedostatečně posoudil podmínky pro udělení humanitárního azylu.

[4] Městský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že žalobce v průběhu správního řízení uváděl pouze ekonomické důvody a výslovně bagatelizoval svůj dluh v Uzbekistánu, přičemž obavy z věřitelů a státních orgánů zmínil až dodatečně, aniž by je jakkoli doložil. Takto vznesené námitky označil soud za nevěrohodné a rozporné s předchozí výpovědí. Připomněl ustálenou judikaturu, podle níž ekonomické problémy nejsou samostatným důvodem pro udělení azylu ani doplňkové ochrany. Shledal rovněž, že použitá zpráva o zemi původu splňuje požadavky na aktuálnost a věrohodnost a že žalovaný nebyl povinen posuzovat humanitární azyl, byla-li žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel předně namítá, že městský soud nesprávně posoudil jeho věrohodnost. Soud mechanicky vyhodnotil rozpory mezi jeho výpovědí v průběhu pohovoru a později vznesenými tvrzeními, aniž by zohlednil psychologickou zátěž azylového řízení, jazykové bariéry a přirozený vývoj obav žadatele. Podle stěžovatele bylo jeho vyjádření, že „dluh doma se nějak vyřeší“, nesprávně interpretováno jako popření obav, přestože šlo spíše o výraz naděje či snahy minimalizovat dopady na rodinu. Hodnocení věrohodnosti proto mělo být komplexní a nikoli selektivní.

[7] Dále stěžovatel uvádí, že se městský soud dostatečně nezabýval jeho námitkami týkajícími se funkčnosti uzbeckých bezpečnostních složek a rizika trestního postihu za nesplácení dluhů. Zdůrazňuje, že podle uzbeckého právního řádu může být nesplácení závazků kvalifikováno jako trestný čin podvodu. Přestože v minulosti neměl problémy s bezpečnostními složkami, podstatou azylového řízení je i posouzení hrozby budoucího pronásledování.

[8] Stěžovatel rovněž namítá, že soud nekriticky akceptoval zprávu žalovaného o zemi původu, která nereflektovala specifickou otázku kriminalizace dluhů a praxi státních orgánů při jejich vymáhání. Podle stěžovatele měl soud aktivněji zjišťovat doplňující informace, jelikož obecné konstatování o zlepšující se bezpečnostní situaci v Uzbekistánu nemůže samo o sobě vyvrátit jeho individuální obavy.

[9] Městský soud navíc pochybil, pokud se spokojil s tím, že žalovaný neposuzoval možnost udělení humanitárního azylu. Podle jeho názoru bylo vyhodnocení žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu chybné, a tudíž odpadl i základ pro aplikaci § 16 odst. 4 téhož zákona.

pokračování

[10] S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud (dále také „NSS“) zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti setrval na závěru, že při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nepochybil a rozhodoval na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. V rozhodnutí se podrobně zabýval všemi tvrzeními stěžovatele, avšak neshledal je azylově relevantními. K námitce ohledně kriminalizace dluhů v Uzbekistánu zdůraznil, že dostupné informace neprokazují systematické postihování osob výhradně pro jejich finanční neschopnost, přičemž samotná existence takové právní úpravy nezakládá hrozbu zásahu státní moci. Dále připomněl, že Uzbekistán je smluvní stranou Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, jehož čl. 11 zakazuje uvěznění pro nemožnost dostát smluvnímu závazku. Žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě a na rozsudek městského soudu, s jehož právním posouzením se zcela ztotožnil, jelikož kasační námitky jsou obdobné s žalobními. Navrhl proto, aby NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Stěžovatel vznáší proti napadenému rozsudku několik námitek. NSS je pro přehlednost shrnuje následovně:

- 1) městský soud nesprávně posoudil právní otázku věrohodnosti stěžovatele a nezohlednil individuální kontext azylového řízení;
- 2) dále se nedostatečně vypořádal s námitkami týkajícími se uzbecké policie a hrozbou budoucího pronásledování;
- 3) městský soud se měl aktivněji dotázat na relevantní informace ve zprávě žalovaného o bezpečnosti země;
- 4) městský soud nepřezkoumal důvody odmítnutí humanitárního azylu.

[14] Ve věcech, v nichž před krajským (respektive městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. NSS přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[15] NSS shledal, že kasační stížnost není přijatelná, jelikož nebyl naplněn žádný z obou výše uvedených důvodů. NSS nezjistil žádné zásadní pochybení městského soudu a na stěžovatelovy námitky již nabízí dostatečnou odpověď ustálená judikatura NSS, na kterou odkazuje níže.

[16] Předně je nutné vypořádat se s námitkou (ne)věrohodnosti, jelikož na jejím předpokladu stojí posouzení dalších kasačních námitek. Stěžovatel uvádí, že městský soud nesprávně posoudil otázku věrohodnosti jeho výpovědi a nezohlednil individuální kontext azylového řízení. Touto otázkou se judikatura zdejšího soudu v minulosti již zabývala. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je povinen prokazovat své pronásledování pouze svou vlastní věrohodnou výpovědí, a naopak správní orgán musí v pochybnostech shromáždit všechny dostupné důkazy, které jsou způsobilé věrohodnost výpovědi žadatele vyvrátit či zpochybnit. Věrohodnost výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu má tedy v azylovém řízení velký význam. Například podle rozsudku NSS ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008–105, platí, že *„[n]evěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o azyl podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“* Otázkou věrohodnosti vnitřně rozporné výpovědi žadatele o azyl se zdejší soud zabýval také v usnesení ze dne 3. 9. 2009, č. j. 7 Azs 63/2009–96, podle něhož *„[p]osouzení věrohodnosti skutkového příběhu žadatele o udělení mezinárodní ochrany se tak odehrává zejména na základě výpovědí, které v průběhu správního řízení učiní, neboť ohledně listinných či jiných relevantních důkazů je zpravidla v azylovém řízení nouze. Pokud je mezi jednotlivými výpověďmi znatelný rozpor či je v nich viditelná snaha o doplňování nových azylově relevantních skutečností, nelze vytýkat správnímu orgánu, že stěžovatelem uváděné skutečnosti neshledal věrohodnými“.* Rozporná výpověď žadatele tak podstatně snižuje její věrohodnost, přičemž v nynějším případě není patrný žádný důvod, který by stěžovatele vedl k tomu, aby před žalovaným vypovídal neúplně. Městský soud nepochybil, když v bodě 19 vysvětlil, proč považoval stěžovatelova tvrzení za rozporná a účelová, neboť v průběhu správního řízení bagatelizoval dluh v Uzbekistánu a obavy z věřitelů a státních orgánů zmínil poprvé až v žalobě, aniž je jakkoli doložil.

[17] Stěžovatel dále v kasační stížnosti přímo neodkázal na důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., avšak z textu kasační stížnosti a konkrétní formulace této námitek je zřejmé, že stěžovatel míří na vadu nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Tvrdí totiž, že se městský soud řádně nevypořádal s uplatněnými žalobními námitkami týkajícími se uzbecké policie a hrozbou budoucího pronásledování.

[18] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal krajský (městský) soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003–130, č. 244/2004 Sb. NSS, či ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003–52, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 12. 2008, č. j. 8 Aps 6/2007–247, č. 1773/2009 Sb. NSS). Městský soud srozumitelně uvedl, proč námitky uplatněné stěžovatelem neshledal důvodnými. NSS nepovažuje napadený rozsudek za nepřezkoumatelný.

[19] Stěžovatel namítá, že městský soud nemohl tyto žalobní body odmítnout jen z důvodu, že žalobce své obavy explicitně nevyjádřil již během pohovoru. Jak již ale bylo vypořádáno výše, námitka ohledně budoucího pronásledování nebyla uznána věrohodnou, jelikož stěžovatel v žalobě zcela změnil důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu a navíc nový důvod ani nijak nekonkretizoval. Městský soud správně hodnotil ekonomické důvody jako podstatu žádosti a v bodech 20–24 napadeného rozsudku srozumitelně uvedl, proč stěžovatelem uplatněné námitky neshledal důvodnými. Městský soud i správně odkazoval

pokračování

na judikaturu NSS, podle které nelze ekonomické důvody žádosti o mezinárodní ochranu považovat za hrozbu pronásledování či vážné újmy ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54).

[20] Stěžovatel v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu uváděl pouze to, že pokud se nyní vrátí do Uzbekistánu, nebude moci vydělat dostatek peněz na to, aby uhradil dluh v ČR i své domovině. Až před městským soudem začal namítat, že z dluhu v domovině má strach z důvodu jeho kriminalizace podle právního řádu Uzbekistánu. Jde tak o obdobnou situaci jako v usnesení NSS ze dne 8. 11. 2024, č. j. 5 Azs 195/2024–36, týkajícím se jiného občana Uzbekistánu v obdobné situaci: „*Stěžovatelovy obavy jsou však v zásadě hypotetické, nepředstavují jeho existenční ohrožení a k ekonomickým potížím stěžovatele evidentně nedochází z žádných důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu.*“ Již jen z toho je zřejmé, že žalovaný postupoval správně, pokud posoudil stěžovatelem uváděné důvody jako ryze ekonomické, pročez jeho žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, a městský soud taktéž nepochybil, pokud konstatoval, že se žalovaný trestností dluhu ani potenciálním pronásledováním nemusel zabývat.

[21] K námitce, že městský soud akceptoval pouze obecnou zprávu o zemi původu, NSS uvádí, že v projednávané věci nebylo třeba, aby podklady obsahovaly zvláštní hodnocení kriminalizace nesplácení dluhů. Stěžovatel totiž v řízení před žalovaným uváděl primárně ekonomické důvody, které samy o sobě nejsou relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Bylo proto dostačující, že žalovaný vycházel z obecného posouzení bezpečnostní a politické situace v Uzbekistánu. Městský soud navíc v bodě 25 napadeného rozsudku dostatečně vysvětlil původ a ověřitelnost zpráv. Jak již NSS judikoval v usnesení ze dne 30. 4. 2025, č. j. 5 Azs 326/2024–31, „*žalovaný neměl s ohledem na stěžovatelova zcela jednoznačná tvrzení důvod z vlastní iniciativy zjišťovat, zda by stěžovateli případně mohly poskytnout ochranu před věřitelem uzbecké státní orgány, zabývat se jejich funkčností, případnou mírou korupce či dalšími souvisejícími otázkami, jak stěžovatel v žalobě a kasační stížnosti požaduje.*“ Žalovaný zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se odvíjí od výpovědi (azylového příběhu) žadatele o mezinárodní ochranu (např. usnesení NSS ze dne 16. 12. 2021, č. j. 3 Azs 118/2021-39, či ze dne 8. 11. 2024, č. j. 5 Azs 195/2024-36).

[22] Dále je stěžovatel přesvědčen, že jsou dány podmínky pro udělení národního humanitárního azylu. K tomu ale již městský soud v bodě 26 správně uvedl, že v případě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 zákona o azylu je podle § 16 odst. 4 vyloučeno posuzovat splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Pro věcné posouzení, zda stěžovatel splňoval podmínky tohoto ustanovení, tedy nebyl a není prostor a tato námitka se věcně míjí s odůvodněním městského soudu.

[23] Lze proto uzavřít, že ve věci stěžovatele nedošlo k naplnění žádné z výše uvedených podmínek přijatelnosti, a NSS proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[25] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. října 2025

Pavel Molek
předseda senátu